

Imatge de la roda de premsa del dia 25 de novembre a l'hotel Majestic de Barcelona. Parlant, Armando Spattaro, el fiscal antimàfia de Milà; i a la dreta, Filippo Ninni, cap de la Criminal Pol, la unitat de la policia italiana més temuda per la Cosa Nostra.

La màfia italiana, contra les cordes

Les darreres detencions als Països Catalans de membres de la N'Drangheta, perillosa organització mafiosa del sud d'Itàlia, han posat de relleu la seua presència a casa nostra. No és la primera vegada, però, que els clans italians utilitzen el nostre territori.

La tarda del 25 de novembre l'hotel Majestic de Barcelona semblava pres a la força per un petit exèrcit de policies de paísà, quasi tots membres de la Brigada de Delinqüència Organitzada. Al Majestic també hi era Filippo Ninni, cap de la Criminal Pol, una unitat ben temuda pels perillosos elements de les famílies mafioses italianes. Els culpables de tot aquell aldarull eren dues persones: l'elxà Ramon Macià, titular del jutjat d'instrucció número 10 de Barcelona, i el fiscal antimàfia italià, Armando Spattaro.

Policies i jutges havien convocat

una improvisada conferència de premsa a fi de detallar les detencions a l'estat espanyol de disset perillosos membres de la N'Drangheta, el clan mafiós regnant a Calàbria (sud d'Itàlia).

Després d'anys d'investigació, l'Operació Europa, dirigida per Spattaro, fiscal antimàfia de Milà, donava els seus sucosos fruits: 40 detinguts entre l'estat espanyol, Holanda i Itàlia, 360 quilograms de cocaïna confiscats a Cologno Mozesse (Milà) procedents de l'estat espanyol, i la recuperació de 200 milions de pessetes a Holanda producte de negocis bruts.

Però el que potser ha causat més expectació ha estat la detenció de tres d'aquests mafiosos a Madrid. La policia judicial els havia seguit el rastre a partir de les pistes deixades per Luigi Molinetti que des de Port Bou es va traslladar a Madrid. Allà, a les habitacions d'un hotel pròxim a la plaça de Castilla, l'esperaven Giovanni Puntorieri i Domenico Paviglianiti, conegut pels membres de la seua banda com a Mimo. Segons ha comentat una persona molt propera a la investigació de la policia, "tots tres no es coneixien entre si. Només sabien de l'existència del correu (Molinetti),

que donava les ordres del *capo* de paraula.”

Pel que fa a Paviglianiti –i segons aquesta mateixa font anònima– “havia entrat a l'estat espanyol amb documentació eslovaca. Una documentació autèntica. De fet aquests delinqüents d'alçada no en necessiten, de falsificadors”.

“Els detinguts –explica– tenien com una mena de monopoli del tràfic de cocaïna, substància que repartien a centenars de tones per tot el país. Qualsevol partida superior als 20 quilos que volia entrar a Itàlia havia d'estar ordenada per ells. L'estat espanyol era per ells un pont cap a Sud-amèrica i un punt d'entrada a Europa de la droga amb què traficaven”.

Fet i fet, segons fonts de la judicatura italiana, la caiguda d'aquests tres italians ha significat el punt i final del subministrament de cocaïna al mercat italià. Fins i tot, aquestes mateixes fonts han assegurat a EL TEMPS, que el sumari instruït contra Paviglianiti “serà tan important a Itàlia com el que es va instruir contra el gran *capo* Totó Riina”.

Objectiu: destruir la N'Drangheta. L'operació va començar el dia 20 de novembre de 1996, després d'una llarga investigació, la Criminal Pol de Milà localitzava a Amsterdam Alfio Privitera i Alberto Blanda, cercats per la justícia italiana com acusats d'homicidi i tràfic d'estupefaents. La policia holandesa els caçava de sorpresa en un apartament al número 31 del

carrer de Schinkelstraat. Privitera i Blanda, departien distrets amb un altre pinxo, el romà Lluís Albert Ferrini Ocanto titular d'un pasaport veneçolà. Comprovades les empremtes dactilars, els agents holandesos descobrien que Ocanto no era altre que el cercadíssim

Paviglianiti, conegut pels de la seua banda com a Mimo, és un personatge "sanguinari i perillós", segons la policia italiana.

Giovanni Gandola, nascut a Bellagio el 4 de novembre de 1945 i perseguit per la policia judicial francesa per tràfic internacional d'estupefaents entre Veneçuela, França, l'estat espanyol i Holanda.

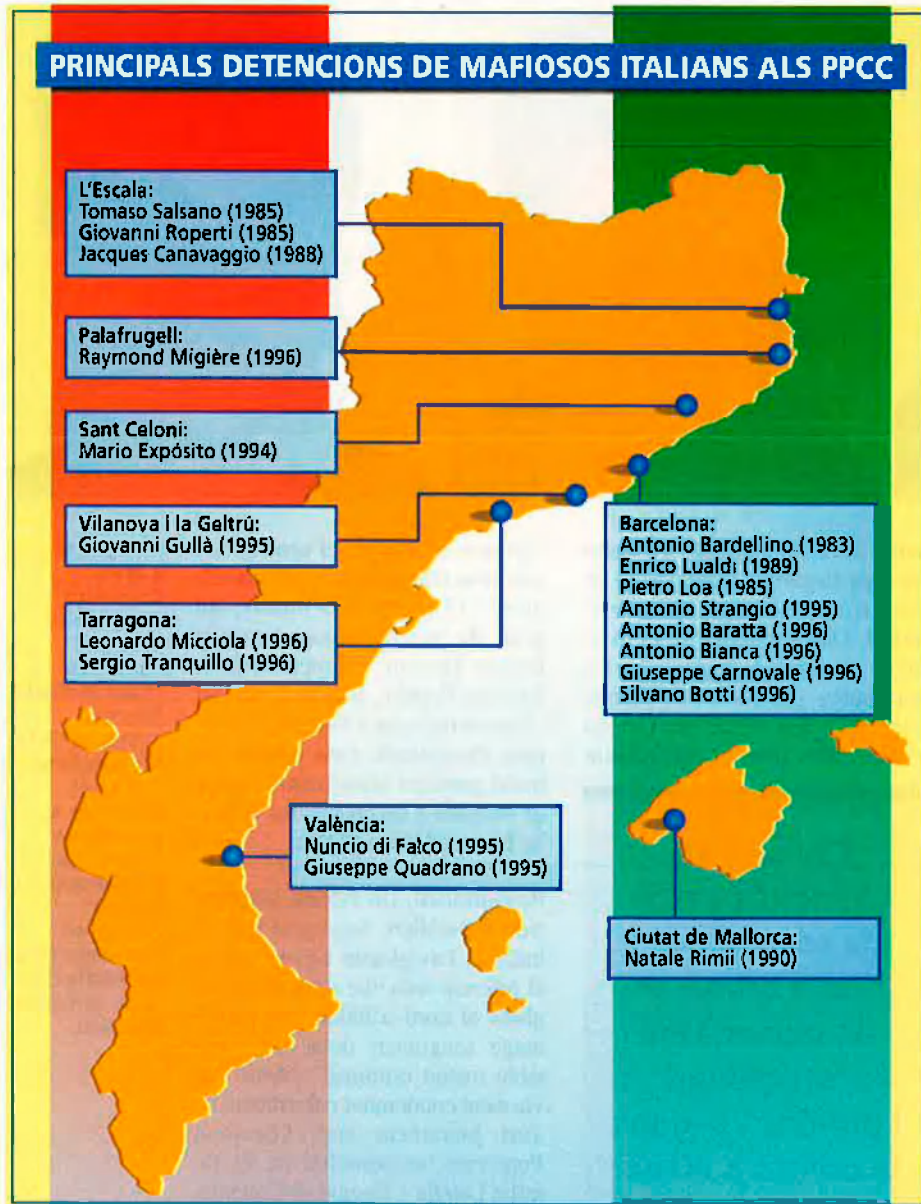
El cercle s'anava estrenyent. L'endemà queia a Milà, Gianfranco Carugo, narcotraficant i l'home de finances tant de Privitera com de Blanda, el qual havia estat assajant de vendre alguns immobles dels seus caps amb la intenció de recaptar diners.

La carrera delictiva d'Alfio Privitera ha acabat ara com ara. Entre 1989 i 1993 havia format part del que els carrabiners anomenen

“*gruppo di fuoco*” d'una de les més importants organitzacions criminals. O el que és el mateix, del grup de sicaris comandats per Franco Trovato, Giuseppe Flachi, Antonio Papalia, Biagio Crisafulli i l'home detingut a Madrid, Domenico Paviglianiti. Una banda que havia manegat eficaçment el tràfic de drogues a les províncies de Milà, Lecce i Como-Varese.

Paviglianiti, un home sanguinari i perillós. Segons la policia italiana, Paviglianiti és sens dubte el referent més clar de la N'Drangheta al nord d'Itàlia, “un personatge sanguinari dotat d'un notable instint criminal”. Mimo havia estat condemnat pel tribunal de Torí juntament amb Giovanni Puntorieri, responsable de la família Latella a Reggio di Calabria, per assassinat. Sobre aquest personatge pesa una condemna de vint anys i una altra de cadena perpètua. D'altra banda, Puntorieri és requerit per la justícia italiana almenys per un mínim de dotze assassinats, tràfic d'estupefaents i tenença d'armes de guerra entre altres delictes. Puntorieri a més a més està considerat com un dels homes que en el transcurs d'una cimera dels clans mafiosos italians va votar a favor de l'assassinat del jutge Giovanni Falcone. El jutge més implacable en la lluita contra la màfia italiana saltava pels aires en una carretera siciliana el 23 de maig de 1992. Tot i que no és provat encara aquest fet, les fonts judicials consultades afirmen que

D'esquerra a dreta, Domenico Paviglianiti, Giovanni Puntorieri i Luigi Molinetti. Tots tres membres de la N'Drangheta han estat detinguts a Madrid, de resultes de l'“Operació Europa” posada en marxa pel fiscal antimàfia de Milà, Armando Spattaro.

la fiscalia italiana "sospita que els representants de les quatre organitzacions mafioses (Cosa Nostra, N'Drangheta, Sacra Corona Unità i Camorra) solen reunir-se en secret per planificar estratègies de mercat conjuntes. El que està també molt clar és que a Itàlia cap criminal no mata un jutge sense que totes les organitzacions mafioses hi estiguen d'acord. Ara com ara, és molt difícil relacionar els detinguts amb l'assassinat del jutge Falcone".

Se sap que els caps de les respectives famílies que pertanyen al clan Paviglianiti-Latella s'han ajudat mútuament sobretot després de la guerra interna que la N'Dran-

gheta va mantenir i que es va saldar amb centenars de víctimes a Calàbria durant els anys 80.

L'altre detingut, Luigi Molinetti, està considerat pels homes de la Criminal Pol, com un "perillósíssim assassí al servei de la família De Stefano-Tegano".

Segons la policia italiana, Franco Trovato, Giuseppe Flachi, Antonio Papalia i Biagio Crisafulli "estaven associats a la família De Stefano", un clan que ha comès mitjançant aquests sicaris nombrosos delictes. Crims molt sovint realitzats contra el clan Condello Imerti, al qual estaven enfrontats, o bé relacionats amb el tràfic d'estupefaents a Llombardia.

La connexió catalana de N'Drangheta. Per esbrinar com s'han produït els fets potser cal remuntar-se a la detenció, efectuada el passat dia 10 d'agost per membres de la Brigada de Delinqüència Organitzada de Barcelona, de Giuseppe Carnovale, un dels correus a l'estat espanyol de l'organització N'Drangheta, i que es trobava desaparegut des que en 1989 ametrallà a Itàlia un *pentiti* (penedit). Fet i fet, aquest estiu, Carnovale acabava la seva aventura delictiva a casa nostra al portal del seu domicili del carrer de Trias i Pujol. Si bé –i segons fonts de la policia espanyola– la detenció de Carnovale no ha estat decisiva en la detenció dels tres caps a Madrid, dona idea de la forta presència que la N'Drangheta té a l'estat. No en va, Paviglianiti havia estat soci de Carnovale en múltiples negocis il·lícits a Itàlia i coautor d'alguns crims, segons fonts policiaques.

D'altra banda, en el decurs d'aquesta darrera operació s'han detingut tres persones a Barcelona (Silvano Botti, la seua companya sentimental Josefa Cortés i un familiar d'aquesta, Luis Miguel Daza) i dos a Tarragona (Leonardo Micciola i Sergio Tranquillo).

Al País Valencià s'ha localitzat el ciutadà alemany Georges Ferdinand Bermes. Ferdinand tenia atracat des del passat 17 de setembre el seu iot, el Sundance d'Azur, al port de la Pobla de Farnals (l'Horta Nord). La detenció dels del clan de N'Drangheta va posar en alerta Ferdinand Bermes, que va desaparèixer sense deixar rastre fins que ha acabat detingut a Roquetes de Mar (Almeria). La cerca políciaca de l'alemany va lligada a l'intent dels investigadors de desentranyar la infraestructura dels "calabresos" a tota la costa dels Països Catalans.

De moment la decisió de tirar pel dret del jutge Ramon Macià, acomplint els acords de Schengen i per tant col·laborant amb la justícia italiana, s'ha saldat amb una important caiguda de la màfia italiana a casa nostra. No obstant això, el problema de la màfia italiana no és nou als Països Catalans.

El refugi. Francesos, italians, turcs i recentment russos han trobat que les nostres costes eren ideals per amagar-se de la justícia dels seus països o bé per fugir dels clans enemics.

El problema ha estat tan greu des de fa anys que la policia ja en 1984 va elaborar un copiós dossier amb un munt de recomanacions a fi d'eradicar la delinqüència internacional establerta, concretament, a la Costa Brava. I és que de cop i volta, Catalunya s'havia omplert de misteriosos italians que habitaven en grans xalets i que vivien luxosament sense ingressos coneguts.

L'explicació sobre aquesta cridadera presència de criminals internacionals a casa nostra, la té Carles Rubio, cap de la Brigada de Delin-

com se'l coneix en els ambients policíacs, va *regnar* a la Costa Brava un grapat d'anys. Canavaggio arribà a l'Escala en 1980 i es va instal·lar en una mansió envoltada de fortes mesures de seguretat a la carretera de Cala Montgó. Els tentacles d'aquest fosc personatge també arribaven al País Valencià, on posseïa diversos xalets a la localitat de Torrevella, o al Principat d'Andorra, país on el jutge de l'Audiència Nacional, Carlos Bueren, li va atribuir una fortuna de més de 4.000 milions de pessetes.

Canavaggio va fer una vida anònima i sense complicacions fins que els seus enemics van trobar-lo l'estiu de 1985. La petita pizzeria El Port, regentada per la dona de Canavaggio, Jacqueline Bachevillier, acabà essent objectiu de dues

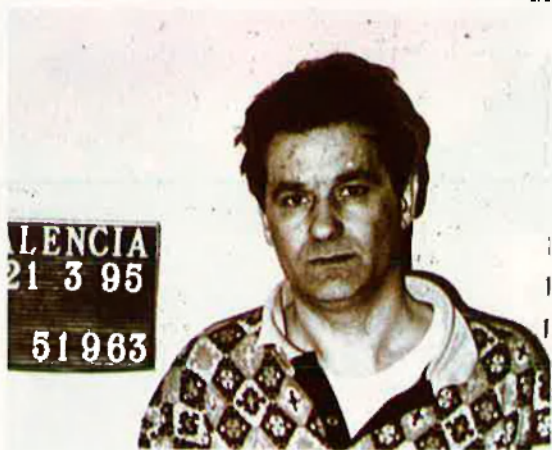
condemnat també els seus socis catalans: Jordi Pascual Llorens, Lluís Bosch, Simeón Sasené i Josep Brossa.

Jacques Canavaggio ha negat a EL TEMPS, des del centre penitenciari de Quatre Camins (Granollers), tots els càrrecs pels quals compleix condemna i fins i tot ha manifestat "estar segrestat per la justícia espanyola".

L'errada d'Antonio Strangio.

La mala sort va ser la protagonista de la detenció d'Antonio Strangio. El mafiós estava establert a Barcelona des de 1991 i la policia no sabia ni qui era, ni que es trobava a territori català. Strangio portava una vida aparentment normal, vivia amb una dona espanyola i regentava una empresa proveïdora de cafè a Barcelona, posada a nom de la seua companya. El 19 d'agost de 1995, el calabrès, es trobava al carrer de Calaf, al barri de Sant Gervasi de Barcelona. Va començar a amenaçar una persona pel telèfon interior d'una casa. Els crits eren més que sorollosos i una veïna va acabar cridant al 091. La dotació del cotxe de policia va arribar al lloc dels fets i els agents, després d'escorcollar Strangio, van trobar-li al damunt una pistola Baretta del calibre 7,65 mm. En el moment de l'arrest, la documentació confiscada a Strangio anava a nom d'un tal "Salvatore Gentile". Després de quinze dies de gestions amb la policia italiana es descobrí que les empremtes dactilars de Gentile, fixat per la policia italiana per altres delictes, no coincidien amb les del detingut. L'home que els policies tenien davant era un delinqüent italià cercat pels carrabiners i per la Interpol. Sobre Strangio pesaven dues condemnes de la justícia italiana de 29 i 30 anys per segrest, associació criminal de tipus mafiós, robatori, i tinença il·lícita d'armes. La policia de Barcelona no s'ho podia creure: un colp de sort els havia permès detenir un perillós membre dels Calmandresos, clan mafiós especialitzat a segrestar empresaris del nord d'Itàlia.

València i Mallorca, en el punt

Guiseppe Quadrano, sicari de la banda de Di Falco, fou detingut a València el març de l'any 1995. El clan mafiós regentava a la ciutat la pizzeria Grotta a Mare, un lloc ideal d'esbarjo per als membres de la banda i per l'emblanquinament dels diners.

quència Organitzada de Barcelona. "Els mafiosos italians i francesos —explica Rubio— vénen principalment per la proximitat geogràfica, per les bones comunicacions i pel fàcil accés a les nombroses urbanitzacions de la Costa Brava i d'Alicant".

La policia no ha aturat el seu ritme de detencions de mafiosos des que al 1983 caigué Antonio Bardellino a Barcelona. Noms com Tomaso Salsano, Jacques Canavaggio, Mario Expósito, Antonio Strangio, Raymond Migière i Giuseppe Carnovale han passat a millor vida delictiva després del seu pas pels Països Catalans. A vegades, la policia ha de muntar un dispositiu digne d'una producció de Hollywood.

Jacques Canavaggio, "el Corso",

La detenció a Barcelona el passat mes d'agost de Carnovale era el preludi d'una caiguda dels de N'Drangheta.

bombes de poca potència explosiva. Els clans rivals havien decidit aturar el creixent poder de Canavaggio. L'incident va posar a l'aguait la policia, que veia com davant dels seus ulls s'iniciava una autèntica guerra de clans a la Costa Brava. Canavaggio, però, continuà fent la seva.

Al juliol de 1988 va desembarcar clandestinament a la Cala Morisca 17 tones de haixix provinents del Líban i també una important quantitat d'armes. Tot aquest material, el va amagar en una fosa subterrània, feta a l'estil dels antics contrabandistes. Els fets van significar la seua darrera aparició en el panorama delictiu: fou detingut per la policia i condemnat en 1992 per l'Audiència Nacional a divuit anys de presó. A més del Corso van ser

de mira de la màfia. Oficialment, des de l'any 91 fins al mes de setembre d'enguany, hi ha hagut a Itàlia 1.170 *pentiti* (penedits) i han estat protegits 6.241 familiars de penedits.

Es justament un *pentiti* en mans de la justícia italiana qui va provocar la caiguda d'una xarxa que operava a la Costa del Sol i que tenia la seua seu d'esbarjo a València. Al març de 1995, la policia va detenir Giuseppe Quadrano a València. Gràcies a les seues declaracions va caure tota la xarxa d'emblanquiment de diners que operava al sud de l'estat espanyol. El *capo* que estava al capdavant de la banda de delinqüents es deia Nuncio Di Falco i pertanyia a la camorra. Els negocis de Di Falco l'havien portat a València, on regentava la pizzeria Grotta a Mare. La pizzeria complia una doble funció: ser el local d'esbarjo de la banda mafiosa i ser un centre de *rentat* de diners d'obscura procedència. La banda de Di Falco havia comès a Itàlia un mínim de 60 crims. A Guiseppe Quadrano, sicari d'aquesta banda, per exemple se l'acusava de l'assassinat del capellà del seu poble natal només per recriminar-li en públic la seua trajectòria criminal.

A Mallorca, el pastís que representa la inversió immobiliària ha fet que, entre els milers de turistes que rep cada any, n'hi hagi molts que declarin a la duana "viatge de plaer" quan haurien de dir "de negoci tèrbol". Ja als anys 60, la Guàrdia Civil començava a sospitar que les intencions d'aquells visitants anaven més enllà del pur negoci immobiliari. Així es posa de manifest en un informe de la Guàrdia Civil del dia 3 d'abril de 1985, datat a Palma, al qual ha tingut accés EL TEMPS. Aquest document descriu el *modus operandi* de la màfia italiana i menciona el cas d'un empresari mallorquí que feia d'intermediari entre un suposat mafiós establert a les Illes i els clients que venien propietats immobiliàries. Les primeres actuacions ens remeten a l'any 1964, quan es crea una societat immobiliària per comprar

GLÒRIA MATAMALA

Una altra instantània de la compareixença del passat 25 de novembre a Barcelona. La lluita antimàfia ja no és una qüestió estrictament italiana, ja que les mateixes activitats dels clans italians s'han estès per gran part del continent europeu.

L'illa de Mallorca ha esdevingut els darrers anys un dels llocs predilectes de la màfia italiana per a l'emblanquiment de diners.

i vendre propietats i terrenys a les Illes Balears. Posteriorment l'italià amplià les seues activitats contactant amb un altre empresari mallorquí que feia servir de testaferro. El gendre d'aquest últim (avui un empresari molt conegut amb gran rellevància social) és la persona que quan mor l'italià, s'ocupa de "rellançar" la societat immobiliària que havia creat el primer. Aquesta empresa ja tenia l'autorització legal "per operar amb societats amb el cent per cent de capital estranger". L'informe de la Guàrdia Civil afirma que aquesta societat va servir per crear-ne d'altres, totes elles operant amb ciutadans italians curiosament.

El fet més rellevant que es desprèn de l'informe és el mètode utilitzat pels mafiosos per crear

xarxes d'empreses, aparentment legals, a fi d'emblanquir diners de procedència fosca. La importància del volum d'inversions italianes a Mallorca es fa evident quan, al març de 1985, la policia italiana desplaça a l'estat espanyol un funcionari per "intentar relacionar la inversió de capital evadit d'Itàlia i pertanyent a elements mafiosos amb inversions realitzades a Madrid, Barcelona i Palma de Mallorca".

Durant els anys 80 i 90 Mallorca ha servit de refugi de caps mafiosos i italians com Felice Aniero, Emilio di Giovanne o Natale Rimii. Aquest últim encara viu tranquil·lament a Mallorca... o així ho suposa la policia.

Rimii, nascut a Palerm, és membre d'una de les famílies mafioses més poderoses d'Itàlia. El poder dels Rimii, com el d'altres grups mafiosos, sempre passa per daltabaixos provocats per guerres entre clans rivals.

L'any 1981, les lluites intestines sembraren de cadàvers els carrers de Palerm. Rimii feia dos anys que havia tornat del nord d'Itàlia fugint de la situació pre-bèlica que vivia la seua ciutat natal. Rimii assegurà a la premsa que va decidir d'instal·lar-se a Mallorca per escapar dels vessaments de sang que s'estaven produint a Palerm. El 1990, la policia el deté a

Tots els noms de la màfia

El sud d'Itàlia es coneix com la "zona de risc" perquè la Cosa Nostra ho controla tot. En aquesta zona del país, tres de cada quatre empresaris paguen el *pizzo* (una mena d'impost revolucionari però amb sabor italià) mensual. El poder de la màfia és tan gran que no s'atorga al sud de Roma cap obra pública sense autorització d'aquesta organització delictiva. Tradicionalment, han existit quatre grups mafiosos al sud d'Itàlia: la Màfia, la Camorra, la N'Drangheta, i la Sacra Corona Unità.

La **Màfia** pròpiament dita es troba al voltant de Palerm i en general a tot Sicília i el seu origen es remunta a un document sicilià datat al 1658. És l'anomenada Cosa Nostra (denominació emprada des del segle XIX pels seus "afiliats"). Gràcies als penedits com Tomaso Buscetta (1984) o Salvatore Contorno (1985), la policia italiana ha conegut millor les seues estructures internes. Cosa Nostra té al voltant de 142

famílies a Sicília, on a més, existeix una mena de comissió arbitrària que soluciona els problemes entre clans sense arribar al vessament de sang.

La **Camorra** es troba relacionada geogràficament a Nàpols. Els seus orígens són més recents que Cosa Nostra. Al segle XIX s'estableix una mena d'aliança a Nàpols entre grups criminals que donarà com a fruit el grup mafios conegut com camorra napolitana. Els seus camps d'actuació han estat sempre "modestos": extorsió, robatoris i contraban de tabac. Però amb el contacte que van fer als anys setanta amb els seus col·legues nord-americans, la "camorra" es va llançar de ple al mercat de les drogues. Actualment l'organització mafiosa és una federació de clans que té dintre famílies tan poderoses com els Alfieri Licciardi, o els Giuliano entre d'altres.

El nom de **N'Drangheta** té origen en l'expressió grega *andragathos* que significa home fort. Apareguda a finals

del segle XIX, l'organització aplega unes 140 famílies de la regió italiana de Calàbria i de Catanzaro. L'emigració que van patir aquestes regions va fer que zones com Milà o els Alps Marítics francesos tingueren un augment d'elements mafiosos en les seues terres des de fa anys. La policia italiana sempre ha sospitat que la N'Drangheta ha traficant amb armes amb l'antiga Iugoslàvia i amb estupefaents amb la resta d'Europa.

La **Sacra Corona Unità** és la més jove de les organitzacions mafioses. Va ser creada als anys setanta i estén les seues urpes mafioses per les regions de Tàrent i Bríndisi. Els experts en màfia afirmen que la Sacra Corona Unità va ser un intent de colonització per part de la camorra napolitana de la regió de Tàrent. La seua posició estratègica, molt a prop dels Balcans, la fa candidata per traficant amb armes, heroïna, i tabac amb l'antiga Iugoslàvia. **E. I.**

Incautació de 30 kg de cocaïna al port de Barcelona (febrer del 94).
Aquest lliurament estava controlat per la màfia italiana.

Pollença, on residia amb nom i passaport fals. La justícia italiana tot seguit va reclamar-ne l'extradició. Però els jutges espanyols no van considerar suficients les proves aportades i no li la van concedir. Natale Rimii, doncs, va tornar a Mallorca al novembre de 1990. A hores d'ara, Rimii encara viu a Mallorca.

Un altre cas a Mallorca, és el d'Emilio di Giovanne. Di Giovanne és considerat per la justícia

italiana com el *capo* de la família dels Calabresos. Va ser identificat a Palma a principis de l'any 1992. Ningú no sap des de quan hi residia amb la seua núvia, en un cèntric carrer de Palma, el Passeig de Mallorca.

Els jutges italians l'acusaven de ser responsable de set assassinats i d'organitzar la xarxa de narcotràfic que hauria introduït a l'estat espanyol centenars de milers de tones de haixix d'origen marroquí.

El jutge Garzón contra Ginno.

El cercle sobre "Gino", com era conegut pels seus amics, es va anar fent cada vegada més estret. L'any 1992 el jutge Garzón, a instàncies dels seus col·legues italians, va ordenar-ne la detenció. Però, Ginno va aconseguir fugir i va desaparèixer de l'illa.

Tres anys més tard es tornà a parlar de l'italià arran de la detenció d'un tinent de la Guàrdia Civil, Andres Palomino, destinat a la Línea del Puerto de Santa

María (Cadis) i que col·laborava amb el mafiós.

El rastre de Di Giovanne després d'anar-se'n de Palma el va portar a Portugal, a la ciutat de Villamoura, al sud del país, on va muntar la seua base d'operacions. El mafiós va ser detingut en l'operació en què va caure Palomino. Al cap d'uns mesos la justícia portuguesa el condemnava a setze anys de presó. Gino, l'home del mercat del haixís a Anglaterra i un dels principals soldats de la família Ursini-Macri, en l'actualitat està tancat sota fortes mesures de seguretat a la presó de Faro.

Malgrat els darrers èxits de la policia i judicials en la lluita contra la màfia italiana, la caçera continuà oberta. Anys d'investigació i una bona coordinació entre els països afectats són les principals armes. Caldrà esperar encara els darrers fruits d'una operació encara oberta i engegada per la fiscalia de Milà, l'Operació Europa.

Equip d'Investigació